

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์:

กรณีศึกษา วัดศรีสว่างวารี อำเภอเมือง จังหวัดเลย

**STUDENT SATISFACTION WITH SUNDAY BUDDHIST
LEARNING CENTER: CASE STUDY OF WAT SRI SAWANG
WAREE, MUEANG DISTRICT, LOEI PROVINCE**

วุฒิพงศ์ เนติธีรัตน์¹

นาวิน วังศิริ²

วีรนุช พรหมจักร³

^{1,2}สภานายความจังหวัดเลย

³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Wutthipong Netitheerat¹

Navin Wangkeeree²

Weeranuch Promjuck³

^{1,2}Loei Lawyer

³Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus
Corresponding Author E-mail: weeranuch.pr@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ที่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดหลักสูตร และการจัดกิจกรรมของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีกิจกรรมสอนศีลธรรม และให้ผู้มีที่มาเรียนได้รับประทานอาหารโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเพศหญิง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ผลการศึกษาประเด็นด้านความพึงพอใจในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.73)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; การศึกษาพระพุทธศาสนา; ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์;

Abstract

The objective of the survey research was to study satisfaction of the students with the model of learning activities of Sunday Buddhist Learning Center, Sri Sawang Waree Temple, Nam Suay sub-district, Mueang district, Loei province. The research samples were thirty-three students of Sunday Buddhist Learning Center in Sri Sawang Waree Temple. The instrument used for data collection was the questionnaire on the student satisfaction with the course, and the learning activity organization of Sunday Buddhist Learning Center, Sri Sawang Waree Temple, Nam Suay sub-district, Mueang district, Loei province. The data were statistically analyzed by percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The results of the research revealed that the satisfaction of the students with Sunday Buddhist Learning Center, Wat Si Sawang Waree, Nam Suay sub-district, Mueang district, Loei province was found to be overall at a moderate level ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.73). It was resulted from the center provided the students with moral and ethical activities and free lunch. The majority of respondents were 22 males, representing 66.7%, and 11 females, accounting for 33.3%.

Keywords: Satisfaction; Buddhist Study; Sunday Buddhist Learning Center;

บทนำ

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นสถานที่เผยแพร่ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่วัด มูลนิธิ สมาคม สถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งการศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชนที่ชื่อย่อว่า สพอ. เป็นองค์กรทางพระพุทธศาสนาองค์กรหนึ่งที่พระสงฆ์ได้จัดตั้งขึ้นมา (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2551)

เพื่อเป็นการศึกษาสังเคราะห์นอกระบบโรงเรียน ให้การศึกษาอบรมประชาชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยแห่งการศึกษาพื้นฐาน เพื่อให้รู้จักใช้

เวลาวางในวันหยุดเรียน เข้ามาศึกษาหาความรู้ความเข้าใจตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา แล้วก็โน้มนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข และนับได้ว่าเป็นแหล่งสนับสนุน “การพัฒนาคน” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขัน และยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก บนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย โดยให้คนได้รับการพัฒนาจิตใจอย่างครบถ้วน ซึ่งในการพัฒนาจิตใจนั้นจำเป็นต้องใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาปลูกฝังให้ประชาชนได้เริ่มจากวัยเด็ก มีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมและแนวทางปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหลักการที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่ควบคู่กับมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์นับเป็นการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งดำเนินการโดยพระภิกษุสงฆ์ในความสนับสนุนและให้การอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2551)

ภารกิจของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามหลักการกระจายอำนาจตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 15) ซึ่งในปัจจุบันศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีมีสภาพฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้นในการบริหารจัดการตามภารกิจหลักของศูนย์ที่กล่าวถึงแล้ว ทั้งด้านทรัพยากรบุคคล และอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึงมีอิสระและมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ โดยมีความคล่องตัวรวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ศูนย์ศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3) จากการพิจารณาภารกิจของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามขอบเขต 4 ด้าน ที่กล่าวถึงแล้วจะเห็นว่า งานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ ในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดแหล่งเรียนรู้ ไปในชั้นเรียน การนิเทศภายใน และการประกันคุณภาพการศึกษาส่วนงานด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหาร

ทั่วไป แม้จะมีความสำคัญก็เป็นที่พึงส่งเสริม และสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2545: 76) ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จึงต้องให้ความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ของศูนย์ศึกษา ในการบริหารจัดการงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ได้ดำเนินงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา กว่า 12 ปี โดยผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ทำให้ผลการดำเนินงานในด้านพัฒนางานพระพุทธศาสนา ความร่วมมือในการดำเนินงานและปรับเปลี่ยนระบบงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความจริงก้าวหน้าในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งความร่วมมือดำเนินงานทางพระพุทธศาสนา ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน มีประสิทธิภาพและความสัมฤทธิ์ผลแตกต่างกันไปตามศักยภาพ ทั้งนี้ ยังไม่มีงานวิจัยที่มีการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานวัฒนธรรมในภาพรวม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการดำเนินงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เพื่อให้ได้ข้อมูลใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานทางพระพุทธศาสนา และพัฒนาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัย ได้ทำการดำเนินการวิจัยโดยศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำเครื่องมือการวิจัย และดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย รวมทั้งสิ้น 33 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดหลักสูตร และการจัดกิจกรรมของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย 4 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านงานวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างและนำเอาค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อทำการแปลความหมายข้อมูลทั้งรายข้อ รายด้าน และโดยรวม สรุปวิเคราะห์โดยพรรณนาวิธี

ผลการวิจัย

ผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา
(N = 33)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	22	66.7
หญิง	11	33.3
รวม	33	100
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9-15 ปี	16	48.5
16-20 ปี	13	39.4
20-40 ปี	4	12.1
รวม	33	100
ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	10	30.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	15	45.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	24.2
รวม	33	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเพศหญิง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 มีอายุระหว่าง 9-15 ปี มากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 และมีระดับการศึกษาระมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์:
กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวาริ ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านผู้สอน ด้านงานวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษา วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ด้านการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เนื้อหาในรายวิชา เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวัน	3.41	1.00	ปานกลาง
2. เนื้อหาและรายวิชาเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียน	3.52	.96	มาก
3. เนื้อหาในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ของผู้เรียน	3.37	.97	ปานกลาง
4. เนื้อหาในรายวิชามีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต	3.66	.96	มาก
5. เนื้อหาในรายวิชาทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม	3.39	.94	ปานกลาง
รวม	3.43	.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D = .77) เมื่อคิดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า เนื้อหาในรายวิชามีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.66$, S.D = .96) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาและรายวิชาเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียน ($\bar{X} = 3.52$, S.D = .96) เนื้อหาในรายวิชา เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.41$, S.D = 1.00) เนื้อหาในรายวิชาทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 3.39$, S.D = .94 ปานกลาง) และ เนื้อหาในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.37$, S.D = .97) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์
ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอ
เมือง จังหวัดเลย ด้านผู้สอน

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า	3.39	.94	ปานกลาง
2. ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา	3.70	.88	มาก
3. ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	3.25	1.04	ปานกลาง
4. ผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ	3.69	.98	มาก
5. ผู้สอนมีความเป็นกันเองให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็น	3.41	1.04	ปานกลาง
รวม	3.58	.73	มาก

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจด้านผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .73) เมื่อคิดเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .88) รองลงมา ได้แก่ ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .88) ผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .98) ผู้สอนมีความเป็นกันเองให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.04) ผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = .94) ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์
ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอ
เมือง จังหวัดเลยด้านงานวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	3.43	.77	ปานกลาง
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม	3.39	.79	ปานกลาง
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้รู้ในชุมชนเข้าร่วมเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ และทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง	3.36	.94	ปานกลาง
4. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.23	.96	ปานกลาง
รวม	3.43	.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจด้านงานวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D = .77) เมื่อคิดเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$, S.D = .77) รองลงมา ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{X} = 3.39$, S.D = .79) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้รู้ในชุมชนเข้าร่วมเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 3.36$, S.D = .94) มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.23$, S.D = .96) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์: กรณีศึกษาวัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ในศูนย์ศึกษามีห้องเรียนสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.39	.94	ปานกลาง
2. ในศูนย์ศึกษามีหนังสือตำราสำหรับค้นคว้าอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.52	.93	มาก
3. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดอย่างเพียงพอ	3.45	.93	ปานกลาง
4. ได้รับการสนับสนุนเงินบริจาคจากประชาชนทั่วไป	3.58	1.00	มาก
5. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางวัดอย่างเพียงพอ	3.39	.94	ปานกลาง
รวม	3.51	.73	มาก

จากตารางที่ 5 ความพึงพอใจด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = .73) เมื่อคิดเป็นรายข้อ พบว่า ได้รับการสนับสนุนเงินบริจาคจากประชาชนทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 1.00) รองลงมา มีในศูนย์ศึกษามีหนังสือตำราสำหรับค้นคว้าอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .93) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .93) ในศูนย์ศึกษามีห้องเรียนสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = .94) และ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางวัดอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = .94) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดศรีสว่างวารี ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นการจัดกิจกรรมของนักเรียนที่จะได้ผลดีมากที่สุด คือ มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเนื้อหาหลักสูตรโดยรวมทั้งกับ พื้นที่ในการจัดการ เรียนสอน

และความต้องการ จะยิ่งตีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ (ศพอ.) ของกรมการศาสนา พ.ศ. 2551 โดยมีหลักการ คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ มีความ ยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความสอดคล้องกับ การศึกษาในระบบโรงเรียนและการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทย เสริมสร้างคุณค่าและการดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย มีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต ชาวไทยที่มีพุทธศาสนาเป็นแนวทาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระ สุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561) ได้ทำการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขต พื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูล จัหวัดนครศรีธรรมราช ทราบผลจากการวิจัยว่า โครงการพัฒนา ที่ดำเนินการโดยพระสงฆ์ ส่วนใหญ่เกิดจากการคิดริเริ่มของ พระสงฆ์เองและบางโครงการเกิดจาก การผลักดัน และการสนับสนุนจากรัฐบาล พระสงฆ์เข้าไปมีบทบาท ในการพัฒนาชุมชนเนื่องจาก ความเมตตาสงสาร และต้องการช่วยเหลือชาวบ้านให้พ้นจากความทุกข์ยาก ซึ่งความต้องการนี้ก็ ตรงกับความคาดหวังของชาวบ้านที่เห็นว่า พระสงฆ์ควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ พัฒนา รัฐบาลมีส่วนสนับสนุนให้พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยการก่อตั้งโครงการ พระ ธรรมทูตและโครงการพระธรรมจาริก ซึ่งเป็นการส่งพระสงฆ์ออกไปเผยแผ่พระศาสนาในชนบท รวมทั้ง ให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนไปด้วยพร้อมกัน การเข้าไปมีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชน ทำให้พระสงฆ์ต้องพยายามประนีประนอม ความเชื่อ ทางศาสนา กับเป้าหมาย ทางเศรษฐกิจมีการนำพุทธธรรมเน้น หรือขยายความให้เกี่ยวข้องกับการพัฒนามากขึ้น งานพัฒนา ของพระสงฆ์ประสบปัญหาและอุปสรรคไม่น้อย เนื่องจากชาวบ้านมีลักษณะปัจเจก บุคคลสูงและ สนใจแต่ประโยชน์ระยะสั้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการดำเนินงานศูนย์ศึกษาในวัดนั้น เป็นบทบาทหนึ่งที่สังคม คาดหวัง ไว้กับพระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ได้ดำเนินการเช่นนี้แล้ว ก็ไม่ค่อยที่จะมีใครสนใจศึกษามากนัก นอกจากนั้น ยังไม่มีระบบการประเมินผลที่ดีพอ การดำเนินการของพระสงฆ์ จึงไม่ได้รับการ ประเมินผลเพื่อแสวงหา แนวทางพัฒนาและปรับปรุงเลย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานของรัฐควรมีการจัดสรรงบประมาณ และการอบรมครูในด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวผู้สอน และด้านงานวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เกิดความชำนาญ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้งบประมาณด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย ให้กับนักเรียน ควรมีการสนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง หรือทางอ้อมที่มี ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์อย่างไร

2.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมของการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามบริบทของแต่ละศูนย์

องค์ความรู้ที่ได้รับ

เด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยเรียนได้ใช้เวลาว่างจากวันหยุดเรียน เข้ามาศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา น้อมนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันดำรงตนอยู่ในสังคมด้วยความสงบสุข ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์จึงมีบทบาทในการสร้างสถาบันครอบครัว ชุมชน และศาสนาให้เข้าด้วยกันในการปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึกที่ดี สร้างกระแสบวกให้แก่สังคม และเปิดพื้นที่สาธารณะที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปลูกฝัง และสร้างแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2551). *จริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2551). รายงานการประเมินผลศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ปีงบประมาณ 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
- พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง). (2561). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 5(3) (กันยายน – ธันวาคม 2561).